



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Summi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

§. 3. A quónam Cardinales acceperint potestatem eligendi Papam, &
quandónam eligere incœperint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

enim Cardinalium res magni momenti est, Papa autem res magni momenti absque Cardinalium consilio expedire non solet, & cum ipse homo sit, aliorum consilio indiget, non verò consensu ad valorem actus, ita Felin. *in rub. de constit.* & alij apud Azorium *loco citato, & cap. 3. quæsto 19.* & apud Albanum *de Card. quæst. 39.* contra Baldum Archidiaconum, & alios apud præcitatos Doctores, & apud Barbatium *conf. 40. tom. 4.* apud Martinum Laudens. *de Cardin. quæst. 2. tract. 1.* & apud Manfred. *cap. 13.*

§. III.

A quónam Cardinales acceperint potestatem eligendi Papam, & quándónam eligere incœperint.

S V M M A R I V M.

- 1 *Cardinales à quónam facultatem eligendi Pontifices acceperint.*
- 2 *Apostoli quomodo Petrum in Pontificem elegerint.*
- 3 *Cardinales dicuntur habere facultatem eligendi Pontificem potius delegatam quàm ordinariam.*

4 *Cardina*

4 *Cardinales quandonam soli Pontificem eligere incœperint.*

PRIMA PROPOSITIO.

1 **C**ardinales facultatem eligendi Papam acceperunt immediatè à Papa, ex facultate ipsi à Christo concessa ; non verò ex iure diuino immediatè. Ratio est , tum quia nullus textus ex veteri , vel nouo Testamento afferri potest , quo hanc facultatem ipsis iure diuino competere probetur ; tum quia Cardinalatus non est officium , & dignitas ordinis , sed administrationis ; sed omne officium iurisdictionis in Ecclesia (excepto Papatu , quod à Christo immediatè collatum fuit Petro) à Papa pendet, cùm ipsius voluntate instituatür, augeatur, minuatur, varietur, *cap. omnes 22. dist. cap. in nouo 21. dist. & cap. nulli 99. dist.* ergo immediatè pendet à Papa, alioquin Papa non posset illud instituere , & variare ; tum quia si hoc ius ipsis ex iure naturæ, vel diuino competeret , Papa non posset eos ab electione repellere ; tum quia Clerus cuiuscunque Ecclesiæ auctoritatem eligendi suum Præsulem habet à Summo Pontifice ; alioquin Papa illam sibi pluribus in locis non reseruasset : ergo illam etiam à Papa habent Clerici,

Clerici, seu Cardinales eligendi Papam; sicut enim se habet Clericus particularis ad suum Præsulem eligendum, ita se habet totus Clerus, vel Clerus Romanus, seu Cardinales ad suum; tum quia S. Petrus Episcopus per diuersa loca constituit, etiam antequam vlli fideles in illis locis adessent, vt probat Bellarminus *lib. 1. de Cler. cap. 9.* Ergo potestas eligendi à Pontifice deriuatur; tum quia caput politicum præest omnibus membris, in illa influit, illaque dirigit: sed Summus Pontifex est caput Ecclesiæ politicum, fideles membra: ergo præest omnibus Christi fidelibus, illósque dirigit, & potestatem, ac iurisdictionem influit; tum quia Papa est Christi Vicarius in terris: Vicarius autem cum plena potestate relictus, totum id præstare potest Vicaria potestate, quod facit Prælatus potestate principali; ergo ea potestas quam Ecclesiæ Ministri habent, à Christo tanquam summo capite & Pastore, illam eandem habent, à Pontifice, vt à capite, sub capite, seu tanquam Christi Vicario, cum plenitudine potestatis constituto; tum quia sic colligitur, *ex cap. Romanorum 19. & cap. solita de maiorit. & obed.* vbi habetur Papam esse Christi Vicarium, cum plenitudine potestatis constitutum, vt omnibus Ecclesiæ necessitatibus consulere possit: tum quia sic colligitur,

D ex

ex cap. in nomine Domini 23. dist. cap. ubi periculum, in 6. & Clement. ne Romani de elect. idemque coram Bessarione Cardinale Niceno, aliàs definitum fuisse tradit Barbatius *quest. 1. de Cardinalibus*, num. 20. licet ipse Barbatius loco citato. Albanus *quest. de Cardinali*. Anastas. Germon. *de sacror. immunit. lib. 3. cap. 6.* & alij existimauerint Cardinalatum esse de iure diuino, & eligendi facultatem ad Cardinales, iure diuino spectare.

2 Dices Apostoli elegerunt sibi Petrum, cap. in nouo 21. *distinet.* ergo Cardinales iure diuino eligunt Pontificem.

Respondeo primò antecedens falsum esse. Petrus enim à Christo electus fuit, Apostoli verò consenserunt, & sua voluntate approbaverunt, seu recognouerunt electum à Christo, ut patet ex cap. *Sacro sancto 22. dist.*

Respondeo secundò, negando consequentiam, ex facto enim Apostolorum non sequitur Cardinales eligere iure diuino; alioquin Cardinales iure diuino tenerentur sibi provincias visitandas eligere, prædicare, omnia in commune conferre, & similia quæ ab Apostolis facta fuisse constat. Alias obiectiones affert Barbatius, sed illas tanquam leuis momenti omitto.

3 Hinc colligi potest primò, solutio illius
difficul

difficultatis qua quæritur, vtrum Clericis, seu potius facultas eligendi Cardinalibus competat ex facultate ordinaria, vel potius ex delegata, & ministeriali; licet enim vno sensu dici possit competere per modum potestatis ordinariæ, quatenus hæc potestas ex dispositione Papæ annexa est Cardinalatui, & Cardinales statim adepto Cardinalatu, ius habent Pontificem eligendi Sede vacante, nihilominus alio sensu dici potest competere ex facultate delegata, & ministeriali, quia qui facultatem habent eligendi ad aliquam dignitatem, & officium quod dignitatem ipsorum eligentium excedit, non possunt hoc iure ordinario, seu ex propria facultate, sed ex potestate sibi à superiore collata præstare (nihil enim ultra suas vires agit, nisi aliunde vires acquirat, nec vllus dat quod non habet.) Sed dignitas Pontificis excedit dignitatem Cardinalium; ergo Cardinales non possunt Pontificem facultate ordinaria, sed potius delegata, & ministeriali eligere, ita Sopranus *de electione Papæ, lib. 1. cap. 6. vers. Dico ergo.*

SECUNDA PROPOSITIO.

4 **Q**uandónam soli Cardinales eligere inceperint non constat, quia ignoratur Papa, à quo facultas eligendi restricta, &

D 2 solis

solis Cardinalibus primò communicata fuit; perspicuum tamen est Cardinales iam diù hoc iure præditos esse, vt patet ex *cap. licet, de elect.* in quo Alexander III. qui creatus fuit circa annum 1170. præscribit ad electionem Papæ numerum duarum ex tribus partibus Cardinalium.

§. I V.

An Cardinales facultatem habeant eligendi Papam solum Sede vacante, eamque singuli habeant, an solum Collegium Cardinalium.

S V M M A R I V M.

- 1 *Cardinales eligendi potestatem habent quoties Sedes vacat, siue vacet per mortem, siue alia ratione.*
- 2 *Cardinales an singuli facultatem habeant eligendi, vel solum Collegium.*
- 3 *Cardinales vnus vel duo in Conclauis existentes aliis è Conclauis egressis, vel extinctis an Pontificem eligere possint.*

4 *Cardina*

- 4 Cardinales Concilium Generale Sede vacante conuocantes, an possint ipsi Pontificem eligere, vel potius eligendi facultas Collegio competat.

PRIMA PROPOSITIO.

1 **C**ardinales circa electionem Summi Pontificis habent ius proximum, & in actu, solum mortuo Summo Pontifice, aut Sede vacante, siue Sedes vacet per mortem, siue per renunciationem, siue alia ratione. Ratio est, quia Pontifices contulerunt Cardinalibus facultatem eligendi solum Sede vacante; ergo eligere nequeunt viuentem Summo Pontifice; tum quia viuentem Pontifice potestatem eligendi habent solum in habitu, & non in actu, sicut est ius hæredis superstitis adhuc testatore, aut ius substituti in fideicommissio, viuo adhuc illo qui prius institutus fuit; tum quia *in Clement. ne Romani, de electione*, irritatur quicquid factum fuerit à Collegio Cardinalium pertinens ad iurisdictionem, & potestatem Summi Pontificis: electio autem Papæ pertinet ad potestatem Papæ, cum Cardinales non eligant auctoritatiuè, & iure proprio, sed ministerialiter, auctoritate sibi à Papa concessa; ita sentire videtur Panormitanus, Suarez,

D 3 Salas,

§4 *De Electione legitima*

Salas, Manfredus, & alij quos retuli *de legibus, disp. 1. quest. 1. puncto 3. num. 25.* quibus adde Cardinalem Tuschum *tom. 2. lit. E. concl. 57. num. 19.* Iacobatum *lib. 4. art. 3. & lib. 6. art. 9. num. 10.* Sopranum *lib. 1. de elect. cap. 17.*

SECUNDA PROPOSITIO.

2 **S**olum Collegium Cardinalium adæquatè, & proximè facultatem habet eligendi Pontificem, singuli verò inadæquatè, & remotè; Collegium enim ex multis singularibus personis conflatur. Ratio est, tum quia ad electionem Summi Pontificis necessariò requiruntur suffragia duarum ex tribus Cardinalium partibus in Conclavi existentibus; ergo potestas eligendi adæquatè, & proximè, pertinet solum ad Collegium; tum quia Summi Pontifices mandant in electione Pontificis, tractatus de electione haberi, Cardinales debere simul agere, conuentum habere, & similia, *cap. in nomine Domini 23. dist. cap. ne Romani, de elect. & alibi*: sed hæc sunt propria Collegij; ergo facultas eligendi non competit proximè, & adæquatè singulis Cardinalibus, sed Collegio.

3 Dices si vnus, vel duo Cardinales, aliis è Conclavi egressis, vel extinctis, superesset, posset

posset solus Papam eligere, ergo potestas eligendi singulis proximè competere videtur, & non tantum Collegio; vt enim res Collegialiter agatur, tres saltem personæ requiruntur, *l. Neratius, ff. de verbor. signific. & cap. i. de elect.*

Respondent aliqui negando antecedens, quia vnus, vel duo Cardinales Collegium non constituunt, consequenter in tali euentu electio pertinet ad Romanum Clerum, vel saltem conuocandum est Generale Concilium, ita Sopranus *lib. i. cap. ii.* & alij quos tacito nomine innuit Azorius, & Manfredus *decis. 382.* & patet ex supradictis *puncto. i. num. 3.*

Alij verò arbitrantur vnum vel duos Cardinales superstites, posse Papam in tali euentu eligere; tum quia Collegium Cardinalium in vno virtualiter remanere potest; multa enim ad eum statum recidunt in quo remanent; à quo tamen validè incipere non possent, *l. si optio, ff. de optio. legat.* tum quia Sede vacante ea permittuntur Cardinalibus, quæ pertinent ad electionem Papæ, *cap. vbi periculum, de elect.* ita Glossa in *Clement. ne Romani de elect.* Cardinalis Imola, Panormitanus, Innocent. Iason, & alij quos citat & sequitur Albanus *quest. 23. & 25. de Cardinalibus.* Gondislaus Villadiego *de orig. & potest. Cardinal. quest. 5.*

56 *De Electione legitima*

num. 26. Rodriquez tom. 2. quest. 63. art. 11. Manfredus de Cardinal. decis. 268. 287. & 291. Salas, & alij, quos retuli de legibus disp. 1. quest. 1. puncto 3. Quid autem faciendum sit dum omnes exierunt, & vnus postea reuertitur, vel plures, videri potest apud Albanum quest. 27. & constabit ex infrà dicendis.

4 Quæres vtrum Concilio Generali, vel potiùs Cardinalibus competat ius eligendi Pontificem, si Cardinales Sede vacante Concilium conuocari iubeant, dum electionem aliter expedire non possunt. Respondeo ius & facultatem eligendi etiam tunc temporis Cardinalibus competere, quia Cardinalibus, & non Concilio huiusmodi facultas à Papa concessa fuit, & facultas à superiore concessa, non potest ab inferiori immutari, lædi, vel restringi, *cap. inferior de maiorit. & obed.* Concilium autem Generale inferius est Summo Pontifice; ergo non potest priuilegium Cardinalium lædere, variare, vel restringere; vide Albanum *quest. 35. & Iacobatium lib. 6. art. 4. & alios proximè citandos.*

Obiicies Concilium Generale est superioris omnibus aliis Ecclesiasticis Capitulis, Cœtibus, & Collegiis; ergo etiam Collegium Cardinalium illi subiicitur, consequenter facultas eligendi ad Concilium Generale potius,

tius, quàm ad Collegium Cardinalium in tali euentu spectare videtur.

Respondeo Collegium Cardinalium non subiici Concilio Generali in iis, quæ Collegium Cardinalium agit auctoritate Papæ, seu quoad ius ipsum electionis, vt patet ex ratione superius allata, nisi fortè Cardinales iuri eligendi cedant, aut nisi dubium sit ipsos esse veros Cardinales, vt si Cardinales tēpore schismatis creati sint ab eo, quem non constabat esse verum Papam; tunc enim præfati Cardinales Concilio Generali subiiciuntur, quia non constat de iure huiusmodi Cardinalium, constat verò Concilium Generale potestatem in tota Ecclesia habere; vide Albanum *quest. 35. 39. & 43. de Cardinal.* Iacobatium *de Concilio lib. 6. art. 9.* vbi de hac re fusè tractat, Manfredum *decis. 245.* Cardinalem Tuschum *tom. 2. lit. E. concl. 57. num. 19.* Soprannum *de elect. lib. 1. cap. 18. art. 2.* Azorium *2. part. lib. 4. cap. 2. quesito 13.* quorum aliqui, vt Albanus, & Azorius obseruant, Concilium Generale posse iusta de causa facultatem eligendi Cardinalibus ad tempus adimere.

5. Quæres vtrùm Pontifex possit sibi successorem, saltem de plenitudine potestatis eligere.

Respondeo istam quæstionem proponen-

D 5 dam,

dam, & dissoluendam esse ad finem primæ disputationis.

PVNCTVM II.

An Electores liberè & sponte debeant eligere, & an electio facta per metum valida sit.

SVMMARIVM.

- 1 Electio Pontificis valida nõ est nisi liberè fiat.
 - 2 Invalida est electio Pontificis facta per metum, etiamsi de huiusmodi metu omnibus Cardinalibus non constet.
 - 3 Electio facta per metum leuem valida est.
 - 4 Electio facta per metum Cardinalibus in genere incussum ad eligendum valida est.
 - 5 Electio facta per metum incussum ad eligendum aliquem certi generis, vel nationis, valida est.
 - 6 Electio valida est dum metus incutitur ad excludendas personas certi generis, aut certam aliquam personam.
 - 7 Electio facta metu aëris inficiendi, valida est.
 - 8 Electio facta per metum à Deo miraculosè incussum, valida est.
- 9 Electio